15.Збарський В.К. Індивідуальні господарства селян: проблеми і перспективи / В.К. Збарський // Агроінком. – 2005. – №9–10. – С.15–24.

16.Лысенко Е.Г. Личные подсобные хозяйства населения: состояние и проблемы их развития / Е.Г. Лысенко // Экономика сельскохозяйственных и перерабатывающих предприятий. – 2005. – №4. – С. 10–12.

17.Особисті підсобні господарства України – аналіз витрат та ефективності виробництва сільськогосподарської продукції / За ред. О.М. Шпичака. – К.: ДОД УААН. – 2001. – 236 с.

Плотникова М. Ф., Петрашко Л. П. Природное земледелие как направление формирования глобальных основ продовольственной безопасности.

Освещены принципы, основные механизмы и практику внедрения природных технологий в жизнедеятельности и хозяйствовании. Раскрыты исторические истоки пермакультурного дизайна. Представлен зарубежный опыт внедрения природного земледелия. Очерчены перспективы внедрения технологий природного земледелия в Украине через механизм реализации идеи «Родовое поместье».

***Ключевые слова**: природное земледелие, пермакультурний дизайн, органическое производство, принципы пермакультуры экологические технологии в земледелии.*

Plotnikova M. F., Petrashko L. P. Natural agriculture as a direction of formation of the global framework for food security.

This article describes the principles, the basic mechanisms and the introduction of natural technologies in the life and management. It also reveals the historical origins of permaculture design. The authors presented foreign experience of introduction of natural farming. The article introduces the prospective introduction of natural farming technologies in Ukraine through the mechanism of realization of the idea of "Patrimony".

***Key words**: natural farming, permaculture design, organic production, principles of permaculture, environmental technologies in agriculture.*

Дата надходження до редакції: 22.04.2017
Резензент: д.е.н., професор Є.І.Ходаківський

УДК: 631.15:65.011.4

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ І ЕКОНОМІЧНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

О. В. Олійник, д.е.н., професор
В. В. Макогон, к.е.н., доцент
Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва

Досліджено взаємозв'язок процесів формування конкурентних переваг і економічних результатів сільськогосподарських підприємств. Встановлено, що найважливішими передумовами формування конкурентних переваг сільськогосподарського підприємства є удосконалення управління їх витратами та якістю продукції, а фактичним свідченням їх наявності виступає позитивна динаміка економічних результатів агроформувань. Оцінка стратегій формування конкурентних переваг з погляду насичення продовольчого ринку продукцією вітчизняного виробництва засвідчила високу ризикованість зниження рівня продовольчої безпеки у разі застосування тієї з них, що ґрунтується на мінімізації рівня собівартості, досягнення якого за сучасних умов передбачає максимально можливе скорочення питомих виробничих витрат. З іншого боку орієнтація на стратегію диференціації продукції за рахунок підвищення її якості, хоча і обумовлює суттєве нарощування інтенсивності виробництва та, як наслідок, веде до зростання собівартості продукції, в умовах поступового підвищення купівельної спроможності населення, дозволяє гарантувати як забезпечення продовольчої безпеки країни так і зростання економічної результативності сільськогосподарських підприємств.

***Ключові слова:** диференціація, економічні результати, конкурентна перевага, конкурентоспроможність, прибуток, продовольча безпека, собівартість.*

Актуальність теми дослідження. Найважливішим показником результативності функціонування аграрного сектору є повнота насичення продовольчого ринку продукцією вітчизняного виробництва. У свою чергу вирішення цього завдання знаходиться на перехресті суспільної потреби та економічної зацікавленості окремих товаровиробників у нарощуванні виробництва, яку визначають фінансово-економічно результатами їх функціонування, що знаходиться у прямому зв'язку з обсягами реалізації і цінами на їхню продукцію. При цьому зростання першого

показника і вищий рівень другого для конкретного підприємства свідчитиме про наявність у його продукції конкурентних переваг, які мають сприяти вищій результативності функціонування цього сільськогосподарського підприємства. Виходячи з цього доцільним і актуальним є дослідження впливу механізму забезпечення конкурентних переваг на формування економічних результатів сільськогосподарських підприємств.

Аналіз останніх публікацій. Проблема забезпечення ефективності і економічної результативності функціонування сільськогосподарських підприємств постійно знаходиться у колі зору вчених-економістів. Серед останніх публікацій, присвячених ці темі слід виділити роботи М. Зось-Кіора, О. Лайко, Л. Сатир, О. Ульянченко, А. Череп, Д. Шияна, О. Шпикуляка, Т. Яворської [3, 6-8, 11-14]. У той же час основоположні аспекти формування конкурентних переваг знайшли своє відображення у працях відомих зарубіжних науковців: Д. Дея, Р. Гранта, М. Портера, Р. Фатхутдінова [9, 15-17]. Серед вітчизняних дослідників проблеми формування конкурентних переваг підприємств, у тому числі аграрної сфери, слід виділити [1, 2, 4, 5, 10]. В той же час у науковій літературі залишаються недостатньо висвітленими питання формування економічних результатів та конкурентних переваг сільськогосподарських підприємств.

Метою статті є висвітлення результатів дослідження взаємозв'язку процесів формування конкурентних переваг і економічних результатів сільськогосподарських підприємств.

Викладення основних результатів дослідження. Категорія «конкурентна перевага», вперше використана у дослідженнях Д. Дея, була введена до наукової термінології М. Портером. Останній визначив її як сукупність чинників, що обумовлюють успіх підприємства у конкурентній боротьбі [3, с. 56;17, с. 65–72]. Р. Грант доповнив це визначення обов'язковістю позитивної кореляції між наявністю однієї або кількох конкурентних переваг і зростанням економічних результатів підприємства [16]. Праці сучасних дослідників містять широке коло підходів до визначення сутності цієї категорії. Зокрема Р. Фатхутдінов характеризує її як ексклюзивну цінність, якою володіє підприємство, що надає йому переваги перед конкурентами [9]. В. Василенко трактує останню як характеристики товару, які створюють для підприємства якісні переваги над конкурентами [1, с. 5]. Ю. Іванов наполягає, що конкурентна перевага є сукупністю унікальних чинників, що відрізняють підприємство від конкурентів та сприяють у конкурентній боротьбі [3, с. 77]. І. Должанський зазначає, що вона є наслідком вищої ефективності використання ресурсного потенціалу [2, с. 34]. В. Ільїн пов'язує її з сукупністю системоутворюючих факторів, що мають різновекторний характер впливу та визначають економічну стійкість та ефективність функціонування підприємства [5].

Виділяють три основні підходи до визначення передумов формування конкурентних переваг підприємства: компаративний (конкуренція передбачає необхідність випередження суперників); ресурсний (ґрунтується на максимізації ефективності використання ресурсів); ціннісно-комепетентнісний (конкурентна перевага розглядається як вища компетентність у обраній сфері діяльності). При цьому погляди дослідників збігаються у визначенні фундаментальних властивостей конкурентної переваги, які полягають у наступному:

- відносність – конкурентна перевага виявляється лише під час порівняння позицій кількох підприємств, при цьому перевага, що забезпечує зростання прибутковості одного, необов'язково гарантує її іншому;
- динамічність – можливість змінюватися залежно від стадії життєвого циклу товару, конкурентного оточення, зміни попиту на продукцію тощо;
- адаптивність – мінливість умов ринку вимагає пристосування конкурентних переваг до них;
- стійкість – здатність переваги зберігатися протягом тривалого часу;
- ефективність – отримання позитивних фінансово-економічних, соціальних, екологічних та інших результатів [3, с. 35-36].

Аналіз публікацій засвідчив, що на сьогодні також відсутня єдність у підходах до класифікації конкурентних переваг. Значна частина дослідників, наслідуючи М. Портера, в якості базових виділяють дві їх форми: нижчу собівартість і диференціацію (унікальність, вищу якість) товару [10, с. 41]. Забезпечення конкурентних переваг залежить від їх джерел, які поділяють на внутрішні і зовнішні. У свою чергу до зовнішніх відносять ті, які базуються на спроможності підприємства створити більш значимі цінності для споживачів, а до внутрішніх – ті, що характеризують аспекти діяльності підприємства (рівень затрат, продуктивність праці, організація процесів, ефективність управління тощо). При цьому найвагомішою передумовою формування конкурентних переваг сільськогосподарських підприємств є результативність системи управління ними, їх оборотними засобами, якістю, виробничими, закупівельними та збутовими процесами, дієвість системи мотивування персоналу. Виходячи з цього забезпечення конкурентних переваг за рахунок нижчої собівартості продукції має ґрунтуватися на удосконаленні управління витратами. В той же час їх формування за рахунок диференціації продукції передбачає одночасне удосконалення управління витратами та менеджменту якості.

При цьому незалежно від форм конкурентних переваг їх наявність у підприємства повинна

корелювати з економічними результатами підприємства, зокрема обсягами його валової і товарної продукції, а також фінансовими результатами. Зрозуміло, що забезпечення тимчасової конкурентної переваги може ґрунтуватися на демпінгуванні споживача з метою просування нових видів продукції, що може призвести до зниження фінансових результатів та навіть до утворення збитків. Але у довгостроковому періоді управлінську стратегію підприємства, слід вважати такою, що забезпечує конкурентну перевагу, якщо вона забезпечує стійке зростання його економічних результатів.

Надалі було здійснено верифікацію наведених теоретичних конструкцій для умов функціонування вітчизняних сільськогосподарських підприємств. Для цього, на першому етапі, засобами кореляційно-регресійного аналізу були визначені рівняння залежності індексу собівартості одиниці продукції та виходу валової продукції сільського господарства на 100 га угідь від індексів інтенсивності виробництва у сільськогосподарських підприємствах Харківської області у 2007-2015 рр. Рівняння першої залежності мало вигляд:

$$Y = -0{,}0118X^2 + 0{,}2866X + 0{,}7125, \quad (1)$$

де Y – індекс собівартості одиниці продукції; X – індекс інтенсивності

Натомість другу залежність описує формула:

$$Y = 468{,}0X^2 - 665{,}9X + 673{,}9, \quad (2)$$

де Y – валова продукція сільського господарства на 100 га угідь, тис. грн; X – індекс інтенсивності.

Значення коефіцієнтів детермінації (R^2) для рівнянь (1) і (2), що дорівнювали 0,7034 і 0,8950 відповідно, вказують на високу достовірність апроксимації. Графічна інтерпретація результатів аналізу свідчить про наявність близької до лінійної тенденції зростання собівартості одиниці продукції по мірі підвищення індексів інтенсивності виробництва з 0,6 до 1,5, які мали переважна більшість досліджуваних сільськогосподарських підприємств у 2007-2015 рр. (рис. 1). В той же час для залежності питомого виходу валової продукції від індексу інтенсивності характерний приблизно однаковий рівень технологічної ефективності виробництва у сільськогосподарських підприємствах з питомими виробничими витратами на 10-35 % нижчими від середніх. Натомість для решти досліджуваних сільськогосподарських підприємств, з індексом інтенсивності від 0,9 до 1,5, характерне нарощування питомого виходу продукції і зниження окупності одиниці витрат по мірі підвищення їх питомого рівня. Таким чином, за умов хронічного зростанням цін на усі види купованих матеріальних ресурсів, нарощування питомих виробничих витрат обумовлює зниження цінової конкурентоспроможності продукції, що спонукає сільськогосподарське підприємство до мінімізації їх рівня.

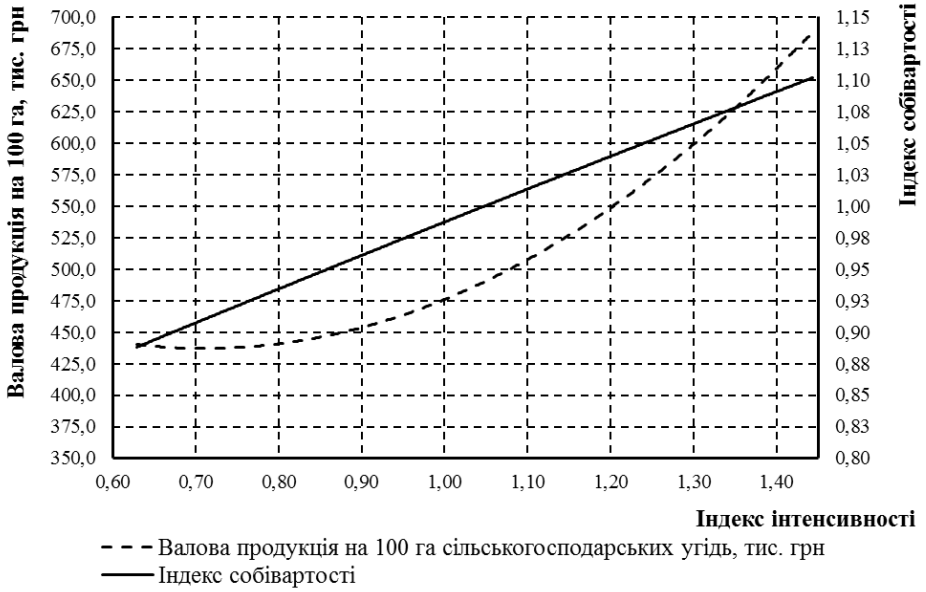

Рис. 1. Залежність цінової конкурентоспроможності продукції й технологічної ефективності виробництва у сільськогосподарських підприємствах Харківської області від його інтенсивності

Джерело: власні розрахунки автора на основі форм статистичної звітності ф. 50-с.-г. по сільськогосподарських підприємствах Харківської області за 2007-2015 рр.

При цьому слід ураховувати негативні моменти, пов'язані із застосуванням такого підходу до управління витратами. Так, одним з наслідків орієнтації сільськогосподарського підприємства на мінімальну інтенсивність, виходячи з даних рис. 1, є зменшення обсягів виробництва сільськогосподарської продукції у розрахунку на 1 га посівів, а за умов незмінності розмірів землекористування і уцілому по господарству. У свою чергу поширення такого підходу серед значної кількості виробників призведе до дефіциту сільськогосподарської продукції та зростання цін на

неї. В той же час лібералізація доступу на український продовольчий ринок іноземних товаровиробників, обумовлена членством у СОТ, і дефіцит окремих видів товарів сільськогосподарського походження призведе до їх заміщення імпортними і витіснення з ринку вітчизняних товаровиробників. Такими чином економічні реалії визначають ризикованість стратегії забезпечення конкурентних переваг країни за рахунок низької собівартості продукції з погляду забезпечення її продовольчої безпеки.

Виходячи з цього надалі наші пошуки було спрямовано на оцінку ризикованості забезпечення продовольчої безпеки країни та економічної результативності стратегії формування конкурентних переваг за рахунок диференціації (вищій якості) продукції. З цією метою було досліджено вплив зростання собівартості одиниці продукції на масу прибутку на 100 га сільськогосподарських угідь (у середній оцінці 2007-2015 рр.) у сільськогосподарських підприємств Харківської області. Під час цього дослідження було визначено рівняння залежності другого показника від індексів собівартості одиниці продукції досліджуваних господарств у 2007-2015 рр.:

$$Y = 643{,}72X^2 - 1569{,}6X + 1072{,}8 \qquad (3)$$

де Y – маса прибутку на 100 га сільськогосподарських угідь (у середній оцінці 2007-2015 рр.), тис. грн; X – індекс собівартості.

Крім цього було визначено рівняння залежності індексу цін від індексу собівартості:

$$Y = 1{,}0251X^2 - 1{,}9256X + 1{,}864 \qquad (4)$$

де Y – індекс цін; X – індекс собівартості.

Значення коефіцієнтів детермінації (R^2), які для рівнянь (3) і (4) дорівнювали 0,7608 і 0,9818 відповідно, свідчать про високу достовірність апроксимації. Графічна інтерпретація цих рівнянь вказує на нелінійну залежність прибутковості від собівартості одиниці продукції (рис. 2). Так зростання собівартості продукції з її рівня, що був на 15 % нижчим від середньої, до того моменту, коли вона перевищила її на 20-30 % обумовлювало послідовне зниження маси прибутку (у середній оцінці 2007-2015 рр.) з 2,6 до 1,2 тис. грн/га. Натомість надалі, по мірі зростання собівартості одиниці продукції до рівня на 60 % вищого від середньої, спостерігалося зростання прибутковості до 2,0-2,1 тис. грн/га. Останнє було зумовлено швидким нарощуванням цін реалізації продукції сільськогосподарських підприємств з її собівартістю на 10-60 % вищою від середньої. При цьому якщо у господарствах з індексом собівартості одиниці продукції 0,75-1,15 ціни її реалізації були нижчими від середніх, то у господарствах із собівартістю на 60 % вищою від середньої ціни реалізації одиниці продукції були вищими від середніх на 40 %, а основним чинником цього стала вища якість продукції у цих господарствах. Таким чином зростання питомих витрат, обумовлене удосконаленням технології виробництва, а також спричинене ним підвищення собівартості одиниці продукції компенсується приростом ціни її реалізації, а тому стратегія диференціації продукції дозволяє досягти високої економічної результативності і конкурентоспроможності підприємства та за рахунок нарощування обсягів виробництва гарантувати наповнення ринку вітчизняною сільськогосподарською продукцією.

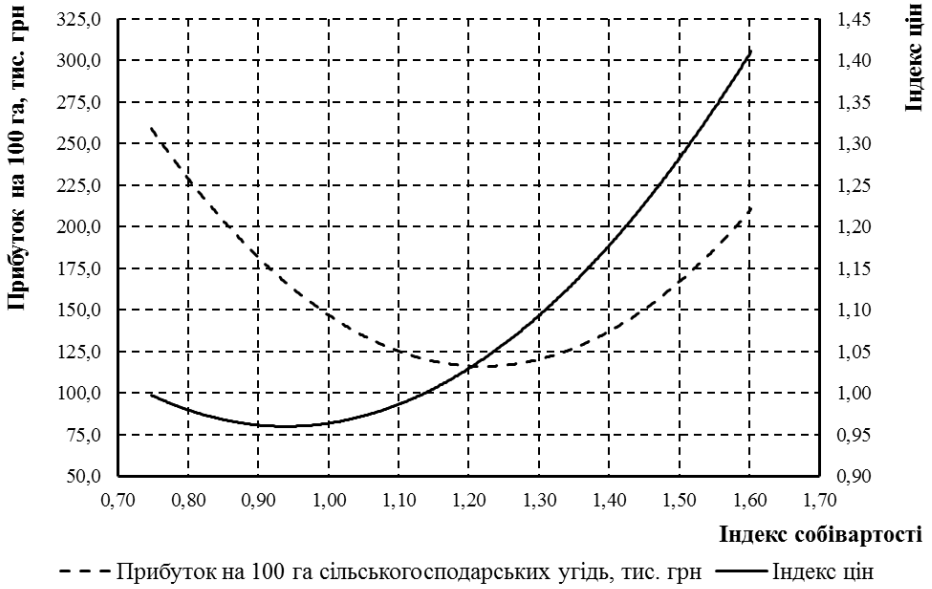

Рис. 2. Вплив цінової конкурентоспроможності продукції на ефективність її збуту сільськогосподарськими підприємствами Харківської області у 2007-2015 рр.

Джерело: власні розрахунки автора на основі форм статистичної звітності ф. 50-с.-г. по сільськогосподарських підприємствах Харківської області за 2007-2015 рр.

З метою підтвердження цього було досліджено залежність виходу товарної продукції на 100 га сільськогосподарських угідь (у середній оцінці 2007-2015 рр.) від індексу цін на неї за ради чого було визначено рівняння залежності першого від другого:

$$Y = -6009,8X^2 + 13658X - 7023,8 \quad (5)$$

де Y – товарна продукція сільського господарства на 100 га угідь, тис. грн; X – індекс цін.

Використання показника виходу товарної продукції на 100 га сільськогосподарських угідь для оцінки рівня конкурентоспроможності обумовлено двоїстістю економічного змісту цього показника. Як відома він є традиційним елементом системи оцінки економічної результативності. При цьому його зростання вказує на підвищення ефективності використання земельного ресурсного потенціалу агроформувань. В той же час, за інших рівних умов, вищий вихід товарної продукції на одиницю сільськогосподарських угідь свідчитиме про більшу ринкову частку, що припадає на окреме підприємство, а тому використання цього показника для оцінки конкурентоспроможності підприємства є цілком прийнятним.

Крім цього були визначені рівня залежності виходу валової продукції на 100 га сільськогосподарських угідь та індексу інтенсивності від індексу цін на продукцію сільськогосподарських підприємств Харківської області у 2007-2015 рр.:

$$Y = -2412,1X^2 + 5214,2x - 2270,6 \quad (6)$$

де Y – валова продукція сільського господарства на 100 га угідь, тис. грн; X – індекс цін.

$$Y = 5,5423X^2 - 10,641x + 6,0655 \quad (7)$$

де Y – індекс цін; X – індекс собівартості.

Значення коефіцієнтів детермінації (R^2), які для рівнянь (5), (6) і (7) дорівнювали 0,8392, 0,7136 і 0,8428 відповідно, вказує на високу достовірність апроксимації. Графічна інтерпретація отриманих результатів свідчить про зростання конкурентоспроможності сільськогосподарського підприємства по мірі зростання цін на їх продукцію у наслідок підвищення якості останньої (рис. 3).

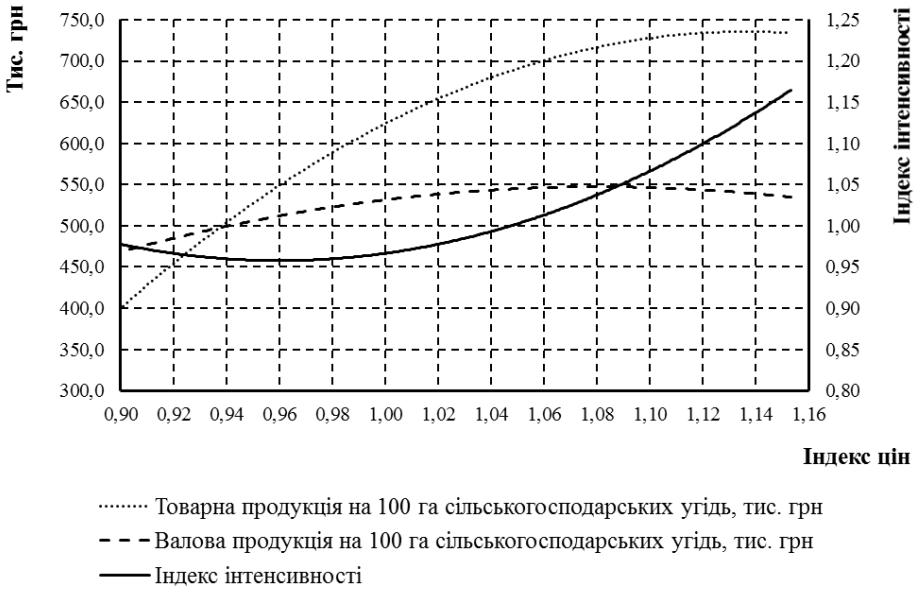

Рис. 3. Вплив диференціації продукції на інтенсивність і технологічну ефективності виробництва та конкурентоспроможності продукції сільськогосподарських підприємств Харківської області у 2007-2015 рр.

Джерело: власні розрахунки автора на основі форм статистичної звітності ф. 50-с.-г. по сільськогосподарських підприємствах Харківської області за 2007-2015 рр.

При цьому формування конкурентних переваг за рахунок вищої якості продукції матиме наслідком зростання економічної результативності і конкурентоспроможності сільськогосподарського підприємства, що підтверджує визначені вище базові характеристики конкурентних переваг. У той же час дані рис. 3 свідчать про те, що основним чинником конкурентних переваг підприємств з вищою ціною реалізації продукції є саме вища її якість, про що свідчить взаємне розташування кривих залежності інтенсивності виробництва та його технологічної ефективності, з одного боку, та індексу цін, з іншого. Так послідовне зростання інтенсивності виробництва у господарствах з цінами реалізації на 8-16 % вищими від середніх співпадає зі зниженням питомого виходу продукції. У такій ситуації логічним є висновок, що удосконалення технології виробництва у цих підприємствах на фоні зниження продуктивності виробництва обумовлює підвищення якості, яке у свою чергу зміщує рівень цін у бік їх зростання. Таким чином найбільш прийнятною, з погляду максимізації економічних результатів та гарантування продовольчої безпеки країни, є стратегія форм конкурентних переваг за рахунок диференціації (вищої якості) сільськогосподарської продукції.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Встановлено, що найважливішими передумовами формування конкурентних переваг сільськогосподарського підприємства є удосконалення управління їх витратами та якістю продукції, а фактичним свідченням їх наявності є позитивна динаміка економічних результатів аг-

роформувань. Оцінка стратегій формування конкурентних переваг з погляду насичення продовольчого ринку продукцією вітчизняного виробництва засвідчила високу ризикованість зниження рівня продовольчої безпеки у разі застосування тієї з них, що ґрунтується на мінімізації рівня собівартості, досягнення якого за сучасних умов передбачає максимально можливе скорочення питомих виробничих витрат. З іншого боку орієнтація на стратегію диференціації продукції за рахунок підвищення її якості, хоча і обумовлює суттєве нарощування інтенсивності виробництва та, як наслідок, веде до зростання собівартості продукції, в умовах поступового підвищення купівельної спроможності населення, дозволяє гарантувати як забезпечення продовольчої безпеки країни так і зростання економічної результативності сільськогосподарських підприємств.

Список використаної літератури:

1. Василенко В.О. Стратегічне управління / В.О. Василенко. – К.: ЦУЛ, 2003. – 396 с.
2. Должанський І.З. Конкурентоспроможність підприємства / І.З. Должанський, Т.О. Загорна. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с.
3. Зось-Кіор М.В. Вплив концентрації сільськогосподарських земель на ефективність їх використання / М.В. Зось-Кіор // Облік і фінанси. – 2013. – № 1. С. 126-129.
4. Іванов Ю.Б. Теоретичні основи конкурентної стратегії підприємства: монографія / Ю.Б. Іванов П.А. Орлов, О.Ю. Іванова та ін.; За ред. Ю.Б. Іванова; ХНЕУ. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2006 –383 с.
5. Ільїн В.Ю. Конкурентні переваги аграрних підприємств з позицій міжнародного поділу праці / В.Ю. Ільїн // Наукові праці ПДАА. – Полтава: ПДАА. – 2012. – Вип. 2(5) – Т. 2. – С. 129-134.
6. Лайко О.О. До проблеми конкурентних переваг забезпечення ефективного розвитку сільськогосподарських підприємств / О.О. Лайко // Науковий вісник НУБіП (Серія: «Економіка, аграрний менеджмент, бізнес»). – 2013. – Вип. 181(6). – С. 333-337.
7. Сатир Л.М. Теоретичне обґрунтування класифікації чинників економічної ефективності сільськогосподарського виробництва / Л.М. Сатир // Економіка та управління АПК. – 2012. – Вип. 9. – С. 149-153.
8. Ульянченко О. В. Оцінка ефективності землекористування за різних технологій вирощування сільськогосподарських культур / О.В. Ульянченко, Г.І. Шарий, Є.М. Улько, О.В. Бухало // Вісник аграрної науки. – 2014. – № 2. – С. 66-71.
9. Фатхутдинов Р.А. Конкурентоспособность: экономика, стратегия, управление / Р.А. Фатхутдинов. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 311 с.
10. Царенко О.В. Методологічні аспекти формування конкурентних переваг галузі / О.В. Царенко // Інвестиції: практика та досвід. – 2009. – № 3. – С. 40-44.
11. Череп А.В. Розробка методичних підходів до оцінки ефективності управління конкурентоспроможністю сільськогосподарських підприємств / А.В. Череп, О.І. Гоменюк // Формування ринкових відносин в Україні. – 2013. – № 10. – С. 114-120.
12. Шиян Д.В. Взаємозв'язок рівня ефективності господарювання сільськогосподарських підприємств та їх маркетингової конкурентної позиції / Д.В. Шиян, С.І. Страпчук // Науковий вісник ЛНУВМіБ ім. Ґжицького. – 2014. – Т. 16, № 1(2). – С. 278-281.
13. Шпикуляк О.Г. Ефективність виробництва зерна сільськогосподарськими підприємствами: теоретико-методологічний аспект / О.Г. Шпикуляк, О.А. Материнська, Г.Ф. Мазур // Економіка АПК. – 2014. – № 12. – С. 42-49.
14. Яворська Т.І Вплив спеціалізації на ефективність виробництва сільськогосподарської продукції у фермерських господарствах / Т.І Яворська // Збірник наук. праць ТДАУ (Серія: «Економічні науки»). - 2013. - № 3. - С. 214-221.
15. Day G.S. Innovation Prowess: Leadership Strategies for Accelerating Growth / G.S. Day. – Philadelphia: Wharton Digital Press, 2013. – 138 p.
16. Grant R.M. Contemporary Strategy Analysis / R.M. Grant. – NY: John Wiley & Sons, 2016. – 480 p.
17. Porter M.E. The Competitive Strategy: Techniques for Analyzing Industries and Competitors / Porter M.E. – London: Simon & Schuster Ltd, 2004. – 432 p.

Олейник А.В., Макогон В.В. Взаимосвязь конкурентных преимуществ и экономических результатов сельскохозяйственных предприятий

Исследована взаимосвязь процессов формирования конкурентных преимуществ и экономических результатов сельскохозяйственных предприятий. Установлено, что важнейшими предпосылками формирования конкурентных преимуществ сельскохозяйственного предприятия являются усовершенствования управления их расходами и качеством продукции, а в качестве фактического свидетельства их наличия выступает позитивная динамика экономических результатов субъектов ведения хозяйства аграрной сферы. Оценка стратегий формирования конкурентных преимуществ с точки зрения насыщения продовольственного рынка продукцией отечественного производства засвидетельствовала высокий риск снижение уровня продовольственной безопасности в случае применения той из них, что основывается на минимизации уровня себестоимости, дости-

жение которого при современных условиях предусматривает максимально возможное сокращение удельных производственных расходов. С другой стороны, ориентация на стратегию дифференциации продукции за счет повышения ее качества и создания ее уникальных образцов, хотя и обусловливает существенное наращивание интенсивности производства и, как следствие, ведет к росту себестоимости продукции, в условиях постепенного повышения покупательной способности населения, позволяет гарантировать как обеспечение продовольственной безопасности страны, так и рост экономической результативности сельскохозяйственных предприятий.

Ключевые слова: *дифференциация, экономические результаты, конкурентное преимущество, конкурентоспособность, прибыль, продовольственная безопасность, себестоимость.*

Oliynyk A.V., Makogon V.V. Intercommunication of competitive edges and economic results of agricultural enterprises

The major index of effectiveness of functioning of agrarian sector is plenitude of food market saturation the products of home production. In turn a decision of this task is on crossing of public necessity and economic personal interest of separate commodity producers in the increase of production, that is determined by economic results their functioning being in direct connection with the volumes of realization and prices on their products. Thus height of the first index and higher level second for a certain enterprise will testify to the presence at his products of competitive edges that must assist higher effectiveness of functioning of this agricultural enterprise. Intercommunication of processes of forming of competitive edges and economic results of agricultural enterprises was investigational on this basis. It is set that major pre-conditions of forming of competitive edges of agricultural enterprise are improvements of management by their charges and quality of products, and the positive dynamics of economic results of subjects of menage of agrarian sphere comes forward as an actual certificate of their presence. The estimation of strategies of forming of competitive edges from the point of view of food market saturation the products of home production witnessed a high risk decline of food strength security in case of application of that of them, that is base on minimization of level of prime price, the achievement of that at modern terms envisages the maximally possible cutback of the specific productive spending. On the other hand, orientation on strategy of differentiation of products due to the increase of her quality and creation of her unique standards, though stipulates the substantial increase of intensity of production and, as a result, conduces to the height of unit cost, in the conditions of gradual increase of purchasing power of population, both providing of food safety of country and height of economic effectiveness of agricultural enterprises allows to guarantee.

Keywords**:** *differentiation, economic results, competitive edge, competitiveness, profit, food safety, prime price.*

Дата надходження до редакції: 23.02.2017
Резензент: д.е.н., професор Т.Г.Маренич

УДК 338.476

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ АПК В РАМКАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ГАЛУЗЕВОГО КЛАСИФІКАТОРА В КЛАСИФІКАТОР ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

М. К. Жудро, д.е.н., професор, Білоруський державний економічний університет, м. Мінськ
Ю. І. Данько, д.е.н., доцент Сумський національний аграрний університет
Н. В. Жудро, к.е.н., доцент Білоруський національний технічний університет, м. Мінськ

У статті здійснена порівняльна оцінка методології загального класифікатора галузей народного господарства (ЗКГНГ) і загальнодержавного класифікатора видів економічної діяльності (ОКЕД), яка обумовлює необхідність обґрунтування нової інтерпретації АПК.

Обґрунтовано і науково аргументовано теоретико-методологічний підхід до розробки методології ідентифікації ознак і змінних елементів нової інтерпретації АПК на основі використання ОКЕД, які дозволяють виконувати дослідження сучасної конфігурації економіки фірми, країни і в цілому світової економіки в умовах посилення факторів похідних штучного інтелекту.

Ключові слова: *класифікатор, агропромисловий комплекс, види економічної діяльності, Smart-економіка, інтелектуальний менеджмент, конкурентоспроможність, ефективність, ринок.*

Актуальність дослідження. У сучасній науковій і емпіричної практиці домінують інструменти формування професійних економічних компетенцій в умовах загальнодержавного класифікатора видів економічної діяльності (ОКЕД), заснованого на теорії класифікації однорідності структуроутворюючих елементів.

Такого роду конструювання враховує сукупність однорідних товарів і послуг, а не як загальний обсяг виробленої продукції організаціями, віднесеними до галузі, так як частина цієї продукції може ставитися до видів діяльності інших галузей.

Дослідження актуальних теорій та методо-